

KS. DARIUSZ KWIATKOWSKI ^{a,®}

 <https://orcid.org/0000-0002-8014-0016>

^a Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Teologiczny,

Zakład Teologii Praktycznej, ul. Wieżowa 2/4, 61-111 Poznań, PL

® DarKwt63@AMU.Edu.PL

TEOLOGICZNE TREŚCI MODLITW LITURGICZNYCH ŚWIĘTA JEZUSA CHRYSOSTUSA NAJWYŻSZEGO I WIECZNEGO KAPŁANA

Słowa kluczowe: Chrystus, kapłan, Najwyższy Kapłan. Wieczny Kapłan, kapłaństwo, uczestnictwo, modlitwy prezydenckalne.

Streszczenie: W artykule dokonano analizy liturgicznych tekstów mszalnych ze święta Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana. W pierwszej części wspomniano formularze mszy wotywnych o Najświętszym Sercu Pana Jezusa i wskazano na motywy ustanowienia święta Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana, które jest obchodzone w czwartek po uroczystości Zesłania Ducha Świętego. Teologię danego święta ukazują przede wszystkim modlitwy prezydenckalne, czyli: kolekta, modlitwa nad darami, modlitwa po Komunii oraz antyfony na wejście i na Komunię. Do tych modlitw należałoby dodać prefację, ale święto to, nie posiada własnej prefacji. Ramy artykułu nie pozwoliły także dokonać egzegezy perykop biblijnych czytanych w święto Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana. Główne treści teologiczne święta sprowadzają się do ukazania Chrystusa jako Wiecznego i Najwyższego Kapłana, będącego jedynym Pośrednikiem między Bogiem i ludźmi, kapłaństwa ministerialnego pełnionego przez biskupów i prezbiterów oraz kapłaństwa wspólnego wiernych.

KS. DARIUSZ KWIATKOWSKI – kapłan diecezji kaliskiej(1991). Mgr (teologia, 1991, KUL, Lublin); lic. teologii (1996, Anselmianum, Rzym, IT); dr teologii (1998, Angelicum, Rzym, IT; nostryfikacja – 1999, UKSW, Warszawa); dr hab. teologii (2011, UAM, Poznań). Prof. UAM (2014–); kierownik Zakładu Liturgiki i Homiletyki (2017–2019, UAM, Poznań); kierownik Zakładu Teologii Praktycznej (2019–, UAM, Poznań).

Obraz Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana w soborowej konstytucji o liturgii powraca niczym refren w psalmie responsoryjnym. Definiując liturgię, dokument wprost mówi, że jest ona „wypełnianiem kapłańskiej funkcji Jezusa Chrystusa”¹ i nieco dalej dodaje: „Dlatego każda celebracja liturgiczna jako działanie Chrystusa-Kapłana i Jego Ciała, czyli Kościoła, jest czynnością w najwyższym stopniu świętą, której skuteczności z tego samego tytułu i w tym samym stopniu nie posiada żadna inna czynność Kościoła”². Natomiast w rozdziale IV, wprowadzającym do Liturgii Godzin, czytamy: „Jezus Chrystus, Najwyższy Kapłan Nowego i Wiecznego Testamentu, przyjmując ludzką naturę, wniósł w to ziemskie wygnanie ów hymn, który w niebiańskich przybytkach rozbrzmiewa po wszystkie wieki. [...] To kapłańskie zadanie wykonuje nadal przez swój Kościół, który nieustannie wielbi Pana i wstawia się za zbawienie całego świata nie tylko przez celebrowanie Eucharystii, lecz także innymi sposobami, zwłaszcza przez modlitwę godzin”³.

Dlatego może dziwić, że pośród wielu świąt i uroczystości chrystologicznych do 2012 roku nie było specjalnego święta Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana⁴. Trzeba jednak zaznaczyć, że istniały już wcześniej próby wprowadzenia święta akcentującego kapłaństwo Chrystusa. Przykładem może być choćby encyklika Piusa XI *Ad catholici sacerdotii*, z 24 grudnia 1935 roku, w której papież wiele miejsca poświęcił Chrystusowi Najwyższemu i Wiecznemu Kapłanowi. Owocem encykliki było opracowanie formularza mszy wotywniej ku czci Pana naszego Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana. Msza mogła być celebrowana w czwartek zgodnie z liturgicznymi normami. Formularz mszalny wotywy opublikowano 24 grudnia 1936 roku⁵.

---

¹ KL, n. 7.

² Tamże.

³ Tamże, n. 83.

⁴ W Mszale przedsoborowym znajduje się formularz mszy wotywniej ku czci Pana Naszego Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana. Formularz ten można było stosować w czwartek, jeśli nie przypadła wtedy jakaś uroczystość czy święto. Zob. *Missale Romanum ex decreto Ss. Concilii Tridentini restitutum Summorum Pontificum cura recognitum*, editio iuxta sextam typicam, Ratisbonae 1962, s. [68]–[70].

⁵ *Missa votiva D.N. Jesu Christi summi et aeterni Sacerdotis*, AAS, 28(1936), s. 54–56. Mszę tę bardzo promowali salwatorianie wykorzystujący ją w „pobożnych ćwiczeniach”, które miały ożywiać duchowość członków swojego zakonu. Z czasem tę formę przyjęli także biskupi wielu diecezji i msza wotywna o Jezusie Chrystusie, Najwyższym i Wiecznym Kapłanie stawała się coraz popularniejsza. Zob. szerzej: K. Lijka, *Nowe święto – Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana*, „Liturgia Sacra”, 19(2013), nr 1, s. 6–8. Natomiast wyższą

Święto Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana w Kościele polskim jest obchodzone od 23 maja 2013 roku. Zawsze przypada ono w czwartek po uroczystości Zesłania Ducha Świętego⁶. Prefekt Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów kard. Cañizares Llovera, przekazując polskim biskupom pozytywną odpowiedź o możliwości wprowadzenia tego święta w Polsce, pisał między innymi: „Dzisiejsza możliwość wprowadzenia święta Chrystusa Kapłana powinna być widziana w łączności z ideą ustanowienia przez błogosławionego papieża Jana Pawła II do rocznego Dnia modlitwy o uświęcenie kapłanów oraz Roku Kapłańskiego obchodzonego w latach 2009–2010 z woli Ojca Świętego Benedykta XVI”⁷. Cytowany kardynał sugerował papieżowi Benedyktowi XVI, że święto to może utrwalić owoce zakończonego Roku Kapłańskiego, a z drugiej strony może pomóc w zahamowaniu tendencji zmniejszania się liczby powołań kapłańskich oraz pomóc w powstrzymaniu coraz głośniejszych zgorszeń i skandali wywoływanych przez kapłanów⁸. Warto w tym miejscu dodać, że papież Benedykt XVI w dniu 27 czerwca 2011 roku zatwierdził dekret Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych, w którym stwierdza się heroiczną

---

rangę msza wotywna o Jezusie Chrystusie, Najwyższym i wiecznym Kapłanie zaczęła osiągać od 1950 roku, kiedy to biskup José Maria Garcia Lahiguera, ówczesny biskup pomocniczy diecezji Madryt –Alcala i współzałożyciel kontemplacyjnego Zgromadzenia Sióstr Oblatek Chrystusa Kapłana, poprosił papieża Piusa XII o ustanowienie dla nowego Zgromadzenia własnego święta Patronalnego Chrystusa Kapłana. Papież wyraził taką zgodę 25 czerwca 1952 roku. Wspomniany biskup Lahiguera w 1965 roku zdawał relację o owocach nowego święta podczas prac nad dekretem *Optam totius* o roli kapłanów w świecie. Zgromadzenie założone przez biskupa Lahiguera opracowało teksty liturgiczne dla nowego święta, które zaczęto nazywać świętem Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana. Tenże biskup, już jako biskup Walencji, zainspirował episkopat hiszpański, aby w związku mającym się odbyć w tym mieście Narodowym Kongresem Eucharystycznym, wprowadzić święto w całą Hiszpanii. Jego petycja spotkała się z pozytywnym odbiorem i 22 sierpnia 1973 roku Święta Kongregacja Kultu Bożego pozwoliła wprowadzić do kalendarzy kościołów hiszpańskich nowe święto, ustalając jego datę na czwartek po uroczystości Zesłania Ducha Świętego. Zob. D. Ostrowski, I. Kopacz, T. Zięba, *Jezusa Chrystusa, Najwyższego i wiecznego Kapłana: nowe święto dla Polski*, RBL, 67(2014), nr 1, s. 50–52.

⁶ Wybór daty święta nie jest przypadkowy. W Kościele w każdy czwartek wspomina się tajemnicę ustanowienia przez Jezusa sakramentów kapłaństwa i Eucharystii. Wydarzenia te dotąd były uobecniane podczas Mszy Wieczerzy Pańskiej w Wielki Czwartek. Nowe święto Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana, ma podkreślać trwałość i nieustanną obecność misterium paschalnego Chrystusa w Kościele.

⁷ *Lettera della Congregazione*, „Notitie”, 49(2012), nr 7–8, s. 336.

⁸ Por. W. Mocyldarż, *Teologiczne treści święta Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana w kontekście formacji do kapłaństwa na wzór Serca Jezusowego*, „Symposium”, 22(2018), nr 2(35), s. 43.

cnót głównego inicjatora święta biskupa José Maria Garcia Lahiguera. Dekret ten odtąd pozwolił nazywać biskupa Lahiguera czcigodnym sługą Bożym⁹. Niewątpliwie ten fakt miał też wpływ na ogłoszenie święta Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana.

Celem artykułu jest ukazanie teologicznych treści modlitw liturgicznych święta Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana. W opracowaniu pominięte zostaną czytania biblijne i teksty Liturgii Godzin, które niewątpliwie rzuciłyby więcej światła na teologię święta, ale ograniczenia ramowe sprawiają, że należy dokonać wyboru. Padł on na euchologię formularza mszalnego, gdyż stanowi ona serce każdego obchodu liturgicznego.

1. Formularz mszalny

Formularz mszalny święta Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana od momentu jego opracowania, czyli od 1936 roku, przeszedł kilka zmian. Poza prefacją, która została zmieniona, korekty modlitw miały znaczenie kosmetyczne. Pierwszy formularz obowiązywał do czasu edycji Mszału rzymskiego z 1970 roku, gdzie pojawiły się pierwsze zmiany. Jednak w praktyce weszły one w życie dopiero po ukazaniu się tłumaczeń Mszału na języki narodowe. W pierwszym¹⁰ i drugim¹¹ wydaniu posoborowego Mszału formularz nazywał się *De Ss.ma Eucharistia, B.* Z rubryk wynikało, że ta msza jest mszą wotywną o Jezusie Chrystusie Najwyższym i Wiecznym Kapłanie. Natomiast rubryki nie wskazywały konkretnego dnia, kiedy taka wotywa mogłaby być celebrowana. W formularzu pojawiły się nowe modlitwy nad darami i po Komunii oraz częściowo zmieniono kolektę. Dotychczasowa prefacja o Świętym Krzyżu, która była przypisana tej mszy wotywniej została zastąpiona I lub II prefacją o Najświętszej Eucharystii. Treści antyfon nie zostały zmienione. Trzecie wydanie Mszału rzymskiego z 2002 roku przyniosło zmianę nazwy formularza i jego umiejscowienie w księdze. W tym wydaniu Mszału nie odnosi się on już do Eucharystii, ale pojawia się pośród mszy wotywnych jako trzeci z kolei z tytułem: *De Domino nostro Iesu Christo summo et*

⁹ Zob. OsRomPol, 32(2011), nr 8–9, s. 60.

¹⁰ *Missale Romanum ex Decreto Sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II instauratum, auctoritate Pauli Pp. VI promulgatum*, editio tipica, Typis Polyglotis Vaticanis 1970, s. 834–835.

¹¹ *Missale Romanum ex Decreto Sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II instauratum, auctoritate Pauli Pp. VI promulgatum*, editio tipica altera, Typis Polyglotis Vaticanis 1975, s. 858–859.

*aeterno Sacerdote*¹². Formularz posiada jedynie inne niż wcześniejsze mszały konkluzje kolekty i modlitwy po Komunii¹³.

W naszym opracowaniu oprzemy się na analizie tekstów eucharystycznych formularza świątecznego Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana¹⁴. Należą do nich antyfona na wejście, kolekta, modlitwa nad darami, modlitwa po Komunii i antyfona na Komunię. W Polsce po raz pierwszy święto to obchodzono w dniu 23 maja 2013 roku.

2. Antyfona na wejście

Antyfona na wejście, zwana również *introitem*, pełni funkcję pieśni na wejście, gdy Msza Święta jest recytowana. Celem śpiewu na wejście, a więc także antyfony, jest umocnienie jedności zgromadzonych, wprowadzenie wiernych w tajemnicę obchodu liturgicznego¹⁵. W święto Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana antyfona wzięta została z Listu do Hebrajczyków. Brzmi ona następująco: „Chrystus, Pośrednik Nowego Przymierza, które trwa na wieki, ma Kapłaństwo nieprzemijające” (7, 24; 9, 15)¹⁶. Antyfona na wejście w nowym świątecznym formularzu ma charakter chrystologiczny. Różni się tym samym od treści antyfony z poprzednich mszałów, gdzie podkreślano realizację kapłaństwa Melchizedeka przez Chrystusa. Był On przedstawiony jako wyjątkowy Arcykapłan na wzór Melchizedeka (por. Ps 110). Kapłaństwo Starego Przymierza było czasowe i przemijające. Natomiast nowa antyfona podkreśla wieczne i nieprzemijające nigdy kapłaństwo Chrystusa (kapłaństwo nieprzemijające)¹⁷.

W nowej antyfonie Chrystus jest ukazany jako Pośrednik nowego Przymierza. Podmiotem nowego Przymierza są wszyscy wierzący i oni objęci są trwającym na wieki pośrednictwem Chrystusa. Chrystus, w kontekście całego Listu do Hebrajczyków, jest jedynym pośrednikiem między Bogiem i ludźmi. Przez to jest też Najwyższym i Wiecznym Kapłanem.

---

¹² *Missale Romanum ex Decreto Sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II instauratum, auctoritate Pauli Pp. VI promulgatum Ioannis Pauli Pp. II cura recognitum*, editio typica tertia, Typis Polyglottis Vaticanis 2002, s. 1160.

¹³ Por. Lijka, *Nowe święto – Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana*, s. 8–9.

¹⁴ *Msza Święta na święto Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana, Dodatek (MRP-D)*, w: *Mszał rzymski dla diecezji polskich*, Poznań 2013, s. 4–5.

¹⁵ Por. OWMR, n. 47.

¹⁶ MRP-D, s. 7.

¹⁷ Por. Lijka, *Nowe święto – Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana*, s. 9.

Kapłaństwo Chrystusa jest doskonałe i stanowi wypełnienie kapłaństwa starotestamentowego¹⁸.

3. Kolekta

Kolekta należy do tak zwanych modlitw prezydencjalnych, które kapłan odmawia w imieniu całego zgromadzenia liturgicznego. Ta modlitwa mająca swoją własną strukturę literacką kończy obrzędy wstępne i ma charakter zbierający modlitwy uczestników Eucharystii. Pierwszym elementem kolekty jest anakleza, czyli inwokacja przywołująca imię Boga i Jego przymioty¹⁹. W kolekcie na święto Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana anakleza jest prosta i brzmi: „Boże”²⁰. Jeżeli inwokacje kolekty są proste, to mają rozbudowaną drugą część modlitwy, którą jest anamneza, czyli przypomnienie jakiegoś wydarzenia zbawczego, ściśle związanego z działaniem Boga. To przypomnienie wskazuje na treść obchodzonego święta²¹.

Anamneza omawianego święta jest następująca: „Ty dla chwały Twojego majestatu i dla zbawienia rodzaju ludzkiego ustanowiłeś Jednorodzonego Syna swojego Najwyższym i Wiecznym Kapłanem”²². Według modlitwy Bóg ustanowił swojego Jednorodzonego Syna Najwyższym i Wiecznym Kapłanem z dwóch powodów. Pierwszym jest chwała majestatu Boga, a drugim zbawienie rodzaju ludzkiego. Objawienie się chwały Bożej w kapłaństwie Chrystusa, tłumaczą Jego słowa z Wieczernika: „Ja Ciebie otoczyłem chwałą na ziemi przez to, że wypełniłem dzieło, które mi dałeś do wykonania” (J 17, 4). Natomiast rzymski setnik, będący świadkiem śmierci Jezusa na krzyżu i okolicznościom, które jej towarzyszyły „Na widok tego, co się działo, setnik oddał chwałę Bogu i mówił: Istotnie człowiek ten był sprawiedliwy” (Łk 23, 47)²³.

---

¹⁸ Por. A. Vanhoye, *List do Hebrajczyków*, w: *Międzynarodowy komentarz do Pisma Świętego*, red. W.R. Farmer, Warszawa 2000, s. 1617–1623.

¹⁹ Por. OWMR, n. 54.

²⁰ MRP-D, s. 7.

²¹ Por. B. Nadolski, *Leksykon liturgii*, Poznań 2006, s. 646–647.

²² Tamże. Anakleza i anamneza kolekty nowego święta są identyczne z poprzednimi, które znajdujemy we wcześniejszych formularzach mszy wotywnych. Jest tylko jedna zmiana dotycząca ortografii. Określenie Jezusa jako Najwyższego i Wiecznego Kapłana jest pisane dużymi literami. Zob. Ostrowski, Kopacz, Zięba, *Jezusa Chrystusa, Najwyższego i wiecznego Kapłana: nowe święto dla Polski*, s. 56–57.

²³ Por. Mocydlarz, *Teologiczne treści święta Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana*, s. 57.

Należy zauważyć, że ustanowienie Chrystusa, Najwyższym i Wiecznym Kapłanem pochodzi bezpośrednio z inicjatywy Boga. W słowach anamnezy można zobaczyć pełną solidarność Chrystusa z ludźmi. Autor Listu do Hebrajczyków tak napisał o tej relacji: „Który stał się miłosiernym i wiernym arcykapłanem wobec Boga dla przebłagania za grzechy ludu (2, 17). Przebłaganie to zostało zrealizowane przez cierpienia i śmierć Chrystusa (por. Hbr 2, 9). Prawda ta mocno wybrzmiewa w jeden z prefacji wielkanocnej: „dopełnił On ofiary Starego Przymierza i oddając się za nasze zbawienie, sam stał się Kapłanem, Ołtarzem i Barankiem Ofiarnym”²⁴.

Z wszystkich ksiąg Nowego Testamentu właśnie autor Listu do Hebrajczyków mówi najwięcej o ustanowieniu Chrystusa Najwyższym i Wiecznym Kapłanem. Wystarczy zacytować choćby następujący fragment, który jest obecny w anamnezie kolekty: „Chrystus nie sam siebie okrył sławą przez to, iż stał się arcykapłanem, ale [uczynił to] Ten, który powiedział do Niego: Ty jesteś moim Synem, Jam Cię dziś zrodził [...] Tyś jest kapłanem na wieki” (5, 5–6). Wieczne kapłaństwo może pochodzić tylko od Boga, stąd przypisanie go Chrystusowi jest jednocześnie wskazaniem na Jego bóstwo, ponieważ wieczność jest przymiotem Boga²⁵. Z anamnezy kolekty wynika zatem, że kapłaństwo Chrystusa nie jest funkcją dla funkcji, ale jest darem pochodzącym od Boga skierowanym ku zbawieniu ludzi.

Po anamnezie w kolekcie następuje prośba, nazywana niekiedy petycją. W analizowanej modlitwie prośba przenosi się na kapłanów urzędowych, powołanych i wybranych przez Chrystusa. Brzmi ona następująco: „spraw, aby dzięki łasce Ducha Świętego ci, których On wybrał jako sługi szafarzy swoich tajemnic, okazali się wierni w wykonywaniu przyjętego urzędu posługiwania”²⁶. Prośba ta jest bardzo podobna do najstarszej wersji mszy wotywniej z 1936 roku. Jednak pojawiają się w niej nowe elementy, bardzo ważne z punktu widzenia teologicznego. Przede wszystkim mamy w niej nawiązanie do łaski Ducha Świętego. Według o. Lijki pojawienie się w modlitwie Osoby Ducha Świętego sprawia, że została ona ubogacona w pewien dynamizm, który najpełniej wyraża się

---

²⁴ *Mszał Rzymski dla diecezji polskich*, Poznań 1986, s. 41*.

²⁵ Por. A. Paciorek, *List do Hebrajczyków. Tłumaczenie, wstęp, komentarz*, Lublin 1988, s. 79–82.

²⁶ MRP-D, s. 7.

wówczas, gdy w modlitwach stosuje się tak zwaną dialektykę trynitarną, według której wszystko dokonuje się, poczynając od Ojca, przez Syna, w Duchu Świętym. W takim ujęciu modlitwa ta przedstawia Ojca jako tego, który ustanawia Syna Kapłanem; Chrystus jest tym, który wybiera szafarzy swoich tajemnic, a Duch Święty udziela im łaski wierności²⁷.

To ostatnie stwierdzenie jest bardzo ważne, gdyż ukazuje wiarę Kościoła w to, że wierność jest darem Ducha Świętego, który działa w kapłanach przez całe ich życie. Nie stają się kapłanami poprzez fakt święceń, który miał miejsce w określonym dniu ich życia. Przyjęty sakrament i otrzymany w nim dar Ducha Świętego czyni ich kapłanami na zawsze, a to oznacza, że i wierność powinni zachowywać nieustannie. Duch Święty otacza szczególną troską tych, którzy przyjęli sakrament święceń, aby mogli należycie spełniać swoją posługę²⁸. Papież Jan Paweł II nawiązując do Ostatniej Wieczerzy, podczas której Chrystus ustanowił sakramenty Eucharystii i kapłaństwa, tak pisał do kapłanów: „W tę świętą noc zawołał [On] po imieniu każdego z kapłanów wszystkich czasów”²⁹.

Prośba świątecznej kolekty podkreśla, że kapłani przyjmują dar święceń (*accipere* – przyjmować, przyjmować w wolności). A zatem nie jest on im tylko powierzony, ale oni przyjmują urząd posługiwania w wolności. Wolność przyjęcia kapłaństwa w naturalny sposób domaga się wierności przyjętego urzędu³⁰.

Część prośby kolekty analizowanego formularza pochodzi z Pierwszego Listu św. Pawła Apostoła do Koryntian. Czytamy w nim: „Niech więc uważają nas ludzie za sługi Chrystusa i za szafarzy tajemnic Bożych! A od szafarzy już tutaj się żąda, aby każdy z nich był wierny” (4, 1–2). W sposób szczególny ta wierność powinna przejawiać się w wykonywaniu przyjętego urzędu posługiwania. Zakres czynności prezbiterów, czyli ich urząd posługiwania, jasno określają modlitwy z obrzędów sakramentu święceń. Ta wierność powinna przejawiać się w wykonywaniu przyjętego w wolności „urzędu posługiwania”³¹. W przypadku prezbiterów urząd ten jest realizowany: w głoszeniu Ewangelii, sprawowaniu misterii

---

²⁷ Zob. Lijka, *Nowe święto – Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana*, s. 10.

²⁸ Jan Paweł II, *List do kapłanów na Wielki Czwartek*, Rzym 1998, n. 5.

²⁹ Tenże, *List do kapłanów na Wielki Czwartek*, Watykan 2004, n. 5.

³⁰ Por. Ostrowski, Kopacz, Zięba, *Jezusa Chrystusa, Najwyższego i wiecznego Kapłana: nowe święto dla Polski*, s. 59.

³¹ Kwestia terminologiczna użytego terminu „urząd posługiwania” wyjaśnia ks. D. Ostrowski. Zob. tamże.

Chrystusa, nieustannej modlitwie, poświęceniu się Bogu za zbawienie ludzi, dawaniu dobrego przykładu życia, posłuszeństwu i współpracy z biskupami³². Natomiast w odniesieniu do biskupa dodatkowo wymaga się jeszcze: kierowania, promieniowania świętością, troski o Lud Boży, miłosierdzia dla ubogich, szukania zabłąkanych, nienagannego sprawowania urzędu posługiwania najwyższego kapłaństwa, rozdzielania obowiązków, składania darów i ofiar, łagodności oraz czystości serca³³.

Podsumowując, można stwierdzić, że dodanie nowych elementów do dawniejszej kolekty jest przykładem „hermeneutyki ciągłości” w interpretacji tradycji liturgicznej. Kolekta nowego święta jasno pokazuje, że idea urzędowego kapłaństwa się nie zdezaktualizowała, ale jest żywa i bardzo dobrze egzystuje z teologią ludu Bożego w odnowionej po *Vaticanum II* formie.

4. Modlitwa nad darami

Modlitwę nad darami rozpoczyna inwokacja: „Panie, Boże”, po której podobnie jak w antyfonie na wejście, Chrystus jest nazwany naszym Pośrednikiem. Tekst modlitwy jest następujący: „Panie, Boże, niech nasz Pośrednik, Jezus Chrystus, uczyni te dary miłymi Tobie i wraz z Sobą przedstawi nas jako wdzięczną ofiarę. Który żyjesz i królujesz na wieki wieków”³⁴. Z modlitwy wynika, że Jezus Chrystus sprawia, że składane dary stają się miłymi Bogu. Natomiast wierni uczestniczący w Eucharystii stają się wdzięczną ofiarą³⁵.

Modlitwa ta na pierwszy plan wysuwa powszechne kapłaństwo wiernych i mocniej podkreśla jedność ludu Bożego, używając zaimka „my”, zarówno dla kapłanów, jak i dla wiernych, odwołujących się do jedyne go Pośrednika, którym jest Jezus Chrystus. Użyty w modlitwie zwrot: „i wraz z Sobą przedstawi nas...” wskazuje na osobisty charakter ofiary wierzących. Stają się oni „wdzięczną Bogu Ofiarą”, jednocząc się mistycznie z ofiarą Najwyższego i Wiecznego Kapłana, którym jest Jezus Chrystus. Ten dar staje się dla wiernych wyzwaniem do osobistego uświęcania się³⁶.

---

³² Pontyfikał rzymski, *Obrzędy święceń biskupa, przebiterów i diakonów*, Katowice 1999, n. 124, 131.

³³ Tamże, n. 76, 83.

³⁴ MRP-D, s. 7.

³⁵ Por. Lijka, *Nowe święto – Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana*, s. 11.

³⁶ Por. Ostrowski, Kopacz, Zięba, *Jezusa Chrystusa, Najwyższego i wiecznego Kapłana: nowe święto dla Polski*, s. 60–61.

Zjednoczenie człowieka z Bogiem uzdalnia człowieka do czynienia dobra, które jest zawsze miłe w Jego oczach (por. Hbr 13, 20–21). Nauczanie Jezusa wyraźnie wskazuje, że największym dobrem jest miłość. Potwierdza to św. Paweł, kiedy pisze do wspólnoty Kościoła w Efezie: „...postępujcie drogą miłości, bo i Chrystus was umiłował i samego siebie wydał za nas w ofierze i dani na woń miłą Bogu” (Ef 5, 2). Natomiast Rzymian prosi: „A zatem proszę was, bracia, przez miłosierdzie Boże, byście dali ciała swoje na ofiarę żywą, świętą, Bogu miłą jako wyraz waszej rozumnej służby Bożej” (Rz 12, 1). Dzięki temu, że w każdej Eucharystii Chrystus, jako Arcykapłan, jednoczy się ze zgromadzonym ludem, przedstawia się wraz z nimi Ojcu jako wdzięczna i miła ofiara. Jego pośrednictwo sprawia, że dary składane przez wiernych stają się miłe Ojcu. W ten sposób, dzięki ofiarniczemu kapłaństwu Chrystusa i przez Jego pośrednictwo każdy wierny uczestniczący w Eucharystii może zbliżyć się do Ojca” (por. Hbr 7, 25)³⁷. Treści modlitwy nad darami nie koncentrują się jedynie na godnym uczestnictwie w Eucharystii, jak było we wcześniejszych formularzach, ale wprowadzają jej uczestników na wyższy duchowy poziom, który sprawia, że przez swoje zjednoczenie z Chrystusem stają miłą ofiarą przed obliczem Boga³⁸.

5. Antyfona na Komunię

Treść antyfony na Komunię formularza mszalnego na święto Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana została wzięta z Ewangelii według św. Mateusza: „Oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (Mt 28, 20b)³⁹. Jezus wstępując do nieba, tymi słowami, zapewnia uczniów o swojej nieustannej obecności i jednocześnie dodaje im odwagi do wypełnienia powierzonej im misji głoszenia Ewangelii i udzielania sakramentów. Kontekst liturgiczny biblijnego tekstu wskazuje na wyraźne odniesienie do kapłanów, a właściwie do obecności Chrystusa w kapłanach, którzy przewodniczą celebracjom liturgicznym. O tej obecności mówi soborowa konstytucja o liturgii: Dla urzeczywistnienia tak wielkiego dzieła Chrystus jest zawsze obecny w swoim Kościele, szczególnie w czynnościach liturgicznych. Jest obecny

---

³⁷ Por. M. Barba, *L'Euologia della Festa di Nostro Signore Gesù Cristo Sommo ed Eterno Sacerdote*, „Notitiae”, 49(2012), nr 7–8, s. 389–390.

³⁸ Por. Ostrowski, Kopacz, Zięba, *Jezusa Chrystusa, Najwyższego i wiecznego Kapłana: nowe święto dla Polski*, s. 61.

³⁹ MRP-D, s. 8.

w ofierze Mszy Świętej, czy to w osobie odprawiającego, gdyż „Ten sam, który kiedyś ofiarował się na krzyżu, obecnie ofiaruje się przez posługę kapłanów”, czy też zwłaszcza pod postaciami eucharystycznymi. Obecny jest mocą swoją w sakramentach tak, że gdy ktoś chrzci, sam Chrystus chrzci. Jest obecny w swoim słowie, albowiem gdy w Kościele czyta się Pismo Święte, wówczas On sam mówi. Jest obecny wreszcie, gdy Kościół modli się i śpiewa psalmy, gdyż On sam obiecał: „Gdzie dwaj albo trzej są zgromadzeni w imię moje, tam i ja jestem pośród nich” (Mt 18, 20)⁴⁰.

6. Modlitwa po Komunii

W świątecznym formularzu mszalnym o Chrystusie, Najwyższym i Wiecznym Kapłanie Modlitwa po Komunii brzmi następująco: „Prosimy Cię, Panie, niech święta Hostia, którąśmy ofiarowali i przyjęli, odnowi nasze życie, abyśmy nieustannie zjednoczeni z Tobą w miłości, przynosili owoce trwające na wieki. Przez Chrystusa, Pana naszego”⁴¹. Te słowa również bardzo mocno akcentują kapłaństwo powszechne wierzących. Podkreślają także element własnego uświęcenia i odnowy życia, aby przynosić trwałe owoce. Hostia, czyli Ciało Chrystusa, odnawia życie, jednoczy z Bogiem i jest gwarancją otrzymania życia wiecznego. W tym miejscu można przywołać słowa św. Pawła: „Tak i wy, bracia moi, dzięki ciału Chrystusa umarliście dla Prawa, by złączyć się z innym – z Tym, który powstał z martwych, byśmy zaczęli przynosić owoc Bogu” (Rz 7, 4). Trafnym komentarzem całej modlitwy po Komunii jest fragment soborowej konstytucji o liturgii: „Kościół zatem bardzo się troszczy o to, aby chrześcijanie podczas tego misterium wiary nie byli obecni jak obcy i milczący widzowie, lecz aby przez obrzędy i modlitwy tę tajemnicę dobrze zrozumieli, w świętej czynności uczestniczyli świadomie, pobożnie i czynnie, byli kształtowani przez słowo Boże, posilali się przy stole Ciała Pańskiego i składali Bogu dzięki, a ofiarując niepokalaną hostię nie tylko przez ręce kapłana, lecz także razem z nim, uczyli się samych siebie składać w ofierze i za pośrednictwem Chrystusa z każdym dniem doskonalili się w zjednoczeniu z Bogiem i wzajemnie z sobą, aby w końcu Bóg był wszystkim we wszystkich”⁴².

Choć treści modlitwy po Komunii odnoszą się do wspólnoty wiernych, którzy przez chrzest uczestniczą w potrójnej misji Chrystusa: kapłańskiej,

---

⁴⁰ KL, n. 7.

⁴¹ MRP-D, s. 8 (modlitwa ta jest także stosowana w XIII niedzielę zwykłą).

⁴² KL, n. 48.

królewskiej i prorockiej, to jednak w kontekście omawianego święta, znajdujemy w niej przesłanie do kapłanów. Modlitwy wypraszają dla nich świętość oraz wierność w urzędzie posługiwania. Kapłani umocnieni chlebem eucharystycznym, będą umocnieni miłością Chrystusa, a przez to także będzie wzrastać ich miłość do powierzonym im wiernych. Dzięki temu będą oni przynosić owoce trwające na wieki⁴³.

* * *

Analiza tekstów euchologijnych święta Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana pozwala zauważyć trzy zasadnicze tematy związane z kapłaństwem. Na pierwszym miejscu jest kapłaństwo Chrystusa, potem kapłaństwo ministerialne (urzędowe) i w końcu wspólne kapłaństwo wiernych. Choć natura i pochodzenie tych trzech typów kapłaństwa jest inne, to jednak można zauważyć wzajemne przenikanie i zależności. Widać to w układzie i kolejności modlitw. Antyfona na wejście mocno akcentuje kapłaństwo Chrystusa, ale już kolekta więcej mówi o kapłaństwie wiernych, które jest ściśle powiązane z kapłaństwem Chrystusa. Można zatem powiedzieć, że teksty euchologijne są w pełni chrystocentryczne. Natomiast znaczące akcenty kapłaństwa urzędowego wynikają z motywacji ustanowienia święta, którego celem jest modlitwa o uświęcenie kapłanów, alumnów i o nowe powołania kapłańskie.

Wprowadzenie święta Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana jest bardzo ważne z perspektywy teologicznej, gdyż bardziej pozwala zrozumieć istotę poszczególnych typów kapłaństwa, ale także z punktu widzenia pastoralnego, w kontekście dużego kryzysu powołań kapłańskich oraz braku zrozumienia swojej roli w Kościele i w liturgii osób świeckich. Stąd jawi się potrzeba pogłębionej katechezy dotyczących trzech typów kapłaństwa i zachęcanie wiernych, aby przez uczestnictwo w tym święcie modlili się o nowe powołania kapłańskie i chętniej angażowali się w posługi liturgiczne.

THE THEOLOGICAL CONTENT OF THE LITURGICAL PRAYERS OF THE FEAST OF JESUS CHRIST THE HIGH AND ETERNAL PRIEST

Keywords: Christ, priest, High Priest. Eternal Priest, priesthood, participation, presidential prayers.

---

⁴³ Por. Ostrowski, Kopacz, Zięba, *Jezusa Chrystusa, Najwyższego i wiecznego Kapłana: nowe święto dla Polski*, s. 63.

Summary: This article analyzes the missal texts of the feast of Jesus Christ the Priest. The first part describes the forms of votive masses dedicated to the Sacred Heart of Jesus and indicates the reasons for establishing the feast of Jesus Christ the Priest, which is celebrated on the first Thursday after Pentecost. The theology of this feast is presented primarily by the presidential prayers, that is to say: the Collect, the Prayer over the Offerings, the Prayer after Communion and antiphon for the Introit and Communion. A preface should be added to these prayers, but this feast has no preface. The framework of the article also prevented the exegesis of the biblical pericopes read on the feast of Jesus Christ the Priest. The main theological content of the holiday presents Christ as the Eternal and High Priest, who is the only Mediator between God and men. The issue of the ministerial priesthood of bishops and priests and the priesthood of all believers was also emphasized.

BIBLIOGRAFIA

- Sobór Watykański II, Konstytucja o liturgii świętej *Sacrosanctum concilium*, w: Sobór Watykański II, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, Poznań 2002, s. 48–78.
- Jan Paweł II, *List do kapłanów na Wielki Czwartek*, Rzym 1998.
- Jan Paweł II, *List do kapłanów na Wielki Czwartek*, Watykan 2004.
- Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych, *Dekret stwierdzający heroiczną cnót biskupa José Maria Garcia Lahiguera*, *OsRomPol*, 32(2011), nr 8–9, s. 60.
- Lettera della Congregazione*, „Notitiae”, 49(2012), nr 7–8, s. 336.
- Missa votiva D.N. Jesu Christi summi et aeterni Sacerdotis*, *AAS*, 28(1936), s. 54–56.
- Missale Romanum ex decreto Ss. Concilii Tridentini restitutum Summorum Pontificum curare cognitum*, editio iuxta sextam typicam, Ratisbonae 1962, s. [68]–[70].
- Missale Romanum ex Decreto Sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II instauratum, auctoritate Pauli Pp. VI promulgatum*, editio tipica, Typis Polyglotis Vaticanis 1970, s. 834–835.
- Missale Romanum ex Decreto Sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II instauratum, auctoritate Pauli Pp. VI promulgatum*, editio tipica altera, Typis Polyglotis Vaticanis 1975, s. 858–859.
- Missale Romanum ex Decreto Sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II instauratum, auctoritate Pauli Pp. VI promulgatum Ioannis Pauli Pp. II cura recognitum*, editio tipica tertia, Typis Polyglotis Vaticanis 2002, s. 1160.
- Mszał rzymski dla diecezji polskich*, Poznań 1986.
- Ogólne wprowadzenie do Mszału rzymskiego*, Poznań 2004.
- Msza Święta na święto Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana, Dodatek*, w: *Mszał rzymski dla diecezji polskich*, Poznań 2013, s. 4–5.
- Pontyfikał rzymski, *Obrzędy święceń biskupa, prezbiterów i diakonów*, Katowice 1999.

- Barba M., *L'Euologia della Festa di Nostro Signore Gesù Cristo Sommo ed Eterno Sacerdote*, „Notitiae”, 49(2012), nr 7–8, s. 383–405.
- Lijka K., *Nowe święto – Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana*, „Liturgia Sacra”, 19(2013), nr 1, s. 5–19.
- Mocydlarz W., *Teologiczne treści święta Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana w kontekście formacji do kapłaństwa na wzór Serca Jezusowego*, „Sympozjum”, 22(2018), nr 2(35), s. 39–60. <https://doi.org/10.4467/25443283SYM.18.019.9700>.
- Nadolski B., *Leksykon liturgii*, Poznań 2006.
- Paciorek A., *List do Hebrajczyków. Tłumaczenie, wstęp, komentarz*, Lublin 1988.
- Ostrowski D., Kopacz I., Zięba T., *Jezusa Chrystusa, Najwyższego i wiecznego Kapłana: nowe święto dla Polski*, RBL, 67(2014), nr 1, s. 50–52. <https://doi.org/10.21906/rbl.31>.
- Vanhoye A., *List do Hebrajczyków*, w: *Międzynarodowy komentarz do Pisma Świętego*, red. W.R. Farmer, Warszawa 2000, s. 1608–1625.